

Suomen teologinen instituutti

Halleluja! Luentosarja psalmeista

27.2.2007

Henrik Perret

Jumalaapelkäävän aakkoset

Ps. 25 on ns. alfabeettinen psalmi yhdessä mm. psalmien 9–10, 34, 37, 111, 112, 119 ja 145 kanssa, joissa siis on 22 jaetta (kaikki kirjaimet) tai vähemmän (osa aakkosesta), niin että niitä on helppo opetella ulkoa. Matkalla Jerusalemiin ja Herran temppeliin laulettiin näitä psalmeja, ja sanat jäivät mieleen.

Ps. 25:n teemoja ovat: viholliset, Jumalan johdatus, syyllisyys ja luottamus, jotka ovat keskeisiä aiheita vanhan liiton ja uuden liiton ihmisille. Psalmin yleissävy on alistunut. Psalmi on elämän puristuksessa olevan ihmisen rukous ja huokaus Jumalalleen. Kirjoittaja on Daavid, jolla oli paljon ongelmia ja monia vihollisia. Psalmi saattaa liittyä siihen Daavidin elämän vaiheeseen, jolloin hän oli ollut uskon ja elämän ilo oli täysin hukassa (vrt. Ps. 32 ja 51). Ps. 25:7 voi tarkoittaa sitä, että niistä tapahtumista on kulunut joitakin vuosia.

Kuitenkin on todettava, että psalmin henkilökohtainen tyyli on varsin tyyppillinen. Daavidilla oli usein vaikeuksia sekä toisten ihmisten että itsensä kanssa. Psalmi on henkilökohtainen rukous, johon rukoilija myös psalmin lopussa liittyy Israelin, Jumalan kansan ja koko seurakunnan.

Johdanto

Alkusanat ”sinun puoleesi, Herra, minä käännyn”, oikeammin ”nostan” tai ”ylennän” (נָשָׂא) sieluni. Psalmi on Daavidin puhetta Jumalalleen.

Vastaavia ilmaisuja löytyy psalmeista: ylennän/kohotan/nostan *sieluni* (25:1 ja 86:4), *käteni* (63:5), *pelastuksen maljan* (116:13) tai *silmäni* (121:1). Daavid kaipaa läheisyyttä ja etsii turvaa ja apua Jumalansa luota. Hän ei ole kuin Kain, joka ei voinut kohottaa katsettaan (1. Moos. 4:7). Daavid ymmärtää, ettei hän voi auttaa itseään eikä pelastaa itseään. Sen takia hän antaa koko sielunsa ja persoonallisuutensa Jumalalle ja rukoilee, että Jumala puuttuisi hänen elämäänsä.

Kun kyseessä on alfabeettinen psalmi, saattaa olla perusteltua, että toisen jakeen ”Jumalani” liitetään ensimmäiseen jakeen loppuun ja että ”Jumalani” on adressi, joka on siltana rukousten välillä:

”Sinun puoleesi, Herra, minä käännyn, oi Jumalani/sinuun minä turvaan”, jolloin ensimmäinen jae alkaa sanalla אֶלֹהֵי ja toinen jae sanalla בָּרַךְ. Tätä ehdottaa mm. VanGemerén.¹

Viholliset

Jumalan kansalla on aina vihollisensa. Daavid luottaa Jumalaansa mutta pelkää samalla häpeään joutumista. Sanat ”bathah” (בַּטַּח = luottaa) sekä ”boosh” (בוֹשׁ = hävetä, joutua häpeään) kuuluvat siihen näennäiseen paradoksiin, joka kuuluu ihmisen kilvoitukseen. Rukous, jossa luottamus ja pelko täyttävät vuoroin mielen, on Daavidille kovin henkilökohtainen asia.

Auta – autathan, etten joutuisi häpeään. Uskonelämän peruskiviä on, että Jumala auttaa niitä, jotka luottavat Häneen. Daavid turvaa ”sinuun” eli Jumalaan ja rukoilee, etteivät hänen vihollisensa saisi riemuita siitä, että he voittavat (j. 2). Mutta Daavid toteaa, että ”vain luopiot joutuvat häpeään” (j.3). Psalmikirjoittajan toivo on Jumalan uskollisuus, kun häneen turvaudutaan. Daavid palaa tähän ajatukseen myös jakeissa 20 ja 21. Psalmin alkujakeiden tyyli viittaa mahdollisesti siihen, että psalmia on luettu ja/tai veisattu vuorolauluna. Daavid nostaa ensin esiin ongelmansa ja ahdistuksensa ja julistaa sitten vastauksia:

Ethän anna vihollisilleni sitä riemua, että he voittavat minut (älä salli minun joutua häpeään) j.2
 Ei kukaan, joka luottaa sinuun, jää vaille apuasi, (tarkemmin: etten joudu häpeään) j. 3.

Samalla kun Daavid rukoilee, että Jumala varjelisi ja auttaisi häntä niin etteivät viholliset saisi riemuita, hän myös taistelee itsensä ja epäuskonsa kanssa.

Johdatusta

Psalmikirjoittaja rukoilee, että hän oppisi tuntemaan (tietämään) ”tiesi” (monikko) ja ”polkusi”. Neljällä sanalla ”neuvo” – ”opeta” – ”johdata” – ”opeta” Daavid osoittaa, että hän on tosissaan. Hän ei kaipaa pelkästään informaatiota – sitäkin hän kaipaa – mutta myös Jumalan johdatusta ja apua, ettei hän joutuisi häpeään ja vihollisten verkkoon. Jumalan johdatusta odottava on herkällä mielellä: hän odottaa (qanah tarkoittaa odottamista, tässä intensiivistä odottamista) ”kaiken päivää” (j. 5), ja hänen silmänsä katsovat alati Herraan (j. 15). Hän on myös katuva, ja hän tunnustaa olevansa syntinen (j. 8). Hän on nöyrä ja köyhä (j. 9) samalla, kun hän pelkää Herraa (j. 12) tietoisena siitä, että Herra ilmoittaa salaisuutensa (j. 14), ajatuksensa, suunnitelmansa (”sood”

¹ The Expositor’s Bible Commentary, 1991, vol. 5, s. 227.

tarkoittaa suunnitelmaa, salaista neuvoa ja myös neuvonpitoa, josta ilmoitetaan vain lähipiirille), niille jotka häntä pelkäävät.

Jumalan teot ovat monessa mielessä hyviä. Daavid käyttää seuraavia ilmaisuja: hyvä (tob, j. 8) suora, oikeamielinen (jasar, j. 8), oikea, oikeudenmukainen tuomio (mishpat, j. 9), rakkaus, armo (hesed, j. 10) sekä uskollinen (emet, j. 10). Jumala neuvoa, opettaa ja johdattaa syntistä ihmistä niin, että hän oppii tuntemaan Jumalan tiet ja teot.

Syällisyyttä

Psalmin keskeisiä teemoja on myös syällisyys. Daavid ymmärtää, ettei hänen nuoruutensa syntejä poista aika vaan armo (j. 7).

Älä muista nuoruuteni syntejäni – muista sinä minua armosi mukaan, hyvyytesi tähden (j. 7). Raamatussa korostetaan usein Jumalan aktiivista muistamista. Jumala muistaa syntimme, mutta myös lupauksensa ja armonsa. Daavid tietää tämän ja rukoilee, että Jumala muistaisi häntä ”armonsa mukaan”. Sen sijaan että Jumala muistaisi hänen syntinsä, Daavid pyytää, että Jumala muistaisi häntä.

Herra on hyvä mutta myös suora ja oikeamielinen (j. 8). Daavid tunnustaa useaan otteeseen syntinsä ja paljastaa, mikä on hänen suurin ongelmansa (j. 16–18). Tuska ja ahdistus johtuvat nimenomaan hänen synneistään (j. 18). Käänny puoleeni, ja anna anteeksi!

אֲתָהּ לְמַעַן טוֹבָהּ יְהוָה – hyvyytesi tähden, Herra (Jahve) j.7
 לְמַעַן שְׁמִי יְהוָה – nimesi tähden, Herra (Jahve) j. 11

attah lema'an tubkaa JHWH.
 attah lema'an shimkaa, JHWH

Kun psalmikirjoittaja rukoilee armoa ”nimesi tähden”, hän on tietoinen Nimen merkityksestä sekä siitä, että Nimi on Persoona ja Nimi on itse Jumala.

Luottamusta

Psalmi alkaa luottamuksella (j. 2), mutta luottamus on avainsana, jota Daavid käyttää suhteesta Jumalaansa (j. 5, 8–10). Hän odottaa Jumalaa myös sen takia, että Jumala on uskollinen. Odottaminen tarkoittaa, että Daavid hyväksyy Jumalan aikataulun ja hänen viisautensa. Vanhan liiton ihmiset eivät aina jaksaneet odottaa Herraa. Jesaja kehottaa luottamukseen, mutta kansa ei halua odottaa (Jes. 30:15–18), Daavid oli oppinut luottamaan, toisin kuin Saul (1. Sam. 26:10–13:8–14). Kidner

korostaa, että hiljainen odottelu ei tarkoita luovuttamista², vaan innokkaasti Herran hetken odottamista.

Jumalan kansa odottaa silloinkin, kun Herra ei ole vielä vastannut. Psalmin loppusanat liittävät kaikki muutkin israelilaiset Daavidin rukoukseen: Jumala, vapauta Israel kaikesta hädästä (j. 22). Rukous on tänäkin päivänä yhtä ajankohtainen kuin Daavidin aikana.

Jahven ominaisuudet:³

1. Jahve on hyvä (tôb). Hänen hyvyytensä liittyy liittoon, jonka hän on tehnyt kansansa kanssa. Hän siunaa, varjelee ja auttaa kansaansa.
2. Jahve on oikea, oikeudenmukainen, mesharim (<jashar) on kierouden ja väärän vastakohta. Sana liittyy D. J. Wisemanin mukaan myös "integriteettiin", Jumala kohtelee kaikkia oikeudenmukaisella tavalla.
3. Jahve on vanhurskas ja oikeamielinen (saddiq, sedeq, sedaqah). Sanaan liittyy enemmän kuin oikeat tuomiot. Jahve haluaa, että ihminen elää suhteessa häneen.
4. Jahve on oikea, hän varjelee oikeutta ja järjestystä ja hän rakastaa oikeutta (mishpat).
5. Jahve on armollinen (hannun), hän antaa anteeksi ja hän sovittaa synnit.
6. Jahve on uskollinen ja rakastava (emet, emunah, hesed). Hän rakastaa totuutta (emet), hän on uskollinen ja hän armahtaa.
7. Jahve on laupias (raham, rahemim, r-h-m). Hänellä on myötätuntoa ihmistä kohtaan. Jumalasta sanotaan "niin kuin isä armahtaa" (Ps. 103:13), mutta myös "niin kuin äiti lohduttaa" (Jes. 66:13).

Usein väitetään että VT:n jumalakuva on kovin erilainen UT:n Jeesukseen verrattuna. Lyhyt yhteenveto psalmi(e)n Jumalan ominaisuuksista ei vahvista sellaista käsitystä. VT:n Jumala on pyhä, oikea ja armollinen, niin kuin UT:n Kristus.

² D. Kidner: Psalm 1-72, 1973, s. 117.

³ VanGemeren, ss. 233-237.